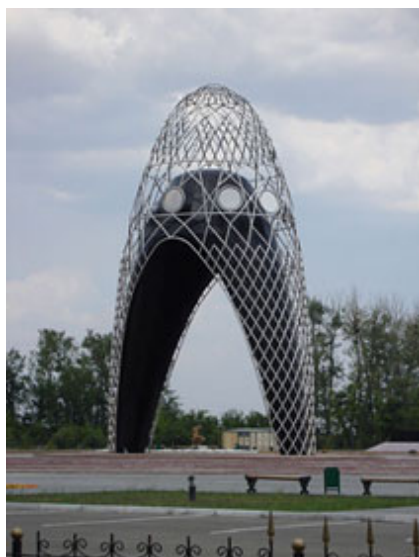

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΥ (του Γιάννη Ζήση)

**ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ**

Μετά το τέλος του Β Παγκόσμιου πολέμου η οικονομική διάσταση του πολιτισμού αναπτύχθηκε υπερβολικά. Θα μπορούσαμε να πούμε πως ο οικονομισμός αναπτύχθηκε ως συστημικά ανθρωπογενής ιδεολογία και ως φύση των πραγμάτων. Ο οικονομισμός βέβαια από μόνος του ενέχει μιας εξουσίας ο οποίος μπροστά στις κρίσεις προφανώς διευθετείται από συγκεκριμένους παράγοντες ισχύος και όχι από όλους. Συνεπώς ο οικονομισμός δεν είναι πλήρως συμβατός με την δημοκρατική συμμετοχή και με το δημοκρατικό δικαίωμα. [1]

Μεταπολεμικά αναπτύχθηκαν στις αναπτυγμένες κυρίως χώρες πολιτικές και οικονομικές παροχές και εγγυήσεις ταυτόχρονα, την ίδια ώρα μάλιστα που υπήρχε ένα τεχνολογικό μέρισμα που διαχύθηκε μέσω της αγοράς. Αυτό συνέβη γιατί η αγορά δεν είναι τόσο διαχυτικός παράγοντας παρά μόνο στα πλεονάσματα που παράγονται από εξωτερικότητες ως προς αυτήν -όπως η επιστήμη, η τεχνολογία και η έρευνα- ενώ αντίθετα λειτουργεί ως ένας παράγοντας ενίσχυσης της μεγέθυνσης της ηγεμονίας και των ανισοτήτων στο πεδίο της παραγωγής.

Σήμερα λοιπόν για πρώτη φορά μετά από τον Παγκόσμιο Πόλεμο έχουμε, στην Δύση, μια γενικευμένη επίθεση «δημοσιονομικής πειθαρχίας», μια πίεση προς τους λαούς και τις κοινωνίες της, μια αμφισβήτηση εργασιακών κεκτημένων, και πορεία βαθμιαίας κατάργησης του κοινωνικού κράτους. Αυτές οι «κατακτήσεις» σε ένα βαθμό είχαν δοθεί για λόγους ενσωμάτωσης και ομαλής λειτουργίας του οικονομικού συστήματος. [2]

Σήμερα για πρώτη φορά στην Δύση έχουμε ευθεία σύγκρουση συμφερόντων του μεγάλου κεφαλαίου με τους λαούς και τις κοινωνίες τους, με τα κράτη να στέκονται ως ενδοτικοί διαμεσολαβητές στην σύγκρουση αυτή. Σε αυτό αναφερόταν ο Ούλριχ Μπεκ λέγοντας ότι:

«οι πολιτικοί, κυβερνήτες και κόμματα υποχρεώνονται όχι μόνο ν' αποδέχονται, αλλά και να δικαιολογούν όλο και περισσότερο, μπροστά σ' ένα οργισμένο κοινό, τις συνέπειες αποφάσεων στις οποίες είχαν ελάχιστη ή και καμία συμμετοχή. Η εξασφάλιση της συναίνεσης για αποφάσεις που παίρνονται αλλού έχει γίνει με πολλούς τρόπους το κεντρικό καθήκον της εθνικής πολιτικής. Γι' αυτό ακριβώς μεταβάλλεται σε πολιτική ζόμπι» [3]

Ο λαϊκός καπιταλισμός ως εργαλείο επέκτασης του οικονομικού ολοκληρωτισμού

Παρατηρείται μια αύξηση του επιχειρηματικού συγκεντρωτισμού, και συνεπώς μια μείωση του φιλελεύθερου χαρακτήρα της αγοράς. Επιδιώκεται η συγκέντρωση χρήματος στους επιχειρηματίες και η αφαίρεση του χρήματος αυτού από το ευρύ καταναλωτικό κοινό, επιδιώκεται παραδόξως η μείωση της ζήτησης για λόγους ανάκαμψής της. Αυτό είναι ένα ιδιαίτερο παράδοξο υπό την έννοια όμως ότι αυτή η ζήτηση θα αναπτυχθεί και θα ενισχυθεί κυρίως μέσα από ένα μικρό ισχυρό καταναλωτικό παραγωγικό επιχειρηματικό κοινό καθώς επιδιώκεται και η μείωση της ζήτησης του δημόσιου τομέα. Ταυτόχρονα επίσης επιδιώκεται η μείωση της ζήτησης των κοινωνιών ευρύτερα ως εργαζομένων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Η σύγκρουση κεφαλαίου και εργασίας για πρώτη φορά μετά από τον Παγκόσμιο Πόλεμο προβάλλει ξανά τόσο ξεκάθαρα.

Εμφανίζεται επίσης η παράδοξη λύση να επιδιώκεται η αύξηση της ζήτησης αποκλειστικά μόνο μέσα από την επιχειρηματική ζήτηση και αυτή είναι η μόνη ζήτηση που στηρίζεται. Ενδεχομένως να ενδιαφέρει η δημιουργία **νέων μορφών αγορών και τομέων ζήτησης** –όπως οι αγορές παλαιότερα των παραγώγων- **προσδοκώντας την ενσωμάτωση ενός ευρύτερου μέρους της κοινωνίας με στόχο την άμβλυση της πολιτικής μόχλευσης της σύγκρουσης** και τη διαιώνιση σε πολύ πιο ισχυρή βάση του λεγόμενου λαϊκού καπιταλισμού που συντελείται με τη χρηματιστηριακή κακή επένδυση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων, με «δομημένα ομόλογα», κλπ.

Για την απόπειρα συγκεντρωτισμού της ζήτησης

Παραμένει ο παράδοξος στόχος της μείωσης της ζήτησης που στοχεύει στην ανάκαμψή της. Δεν μπορεί να ερμηνεύσουμε ότι επιδιώκουν την μείωση της ζήτησης από το ίδιο το γεγονός ότι και περιορίζουν το γεγονός του μικρομεσαίου τομέα αλλά περιορίζουν ταυτόχρονα τον ρόλο του εργατικού εισοδήματος στη ζήτηση.

Άρα λοιπόν η ολιγαρχία αφήνει χωρίς περιορισμούς μόνο την ισχυρή επιχειρηματική παραγωγική ζήτηση και στηρίζει μόνο αυτή. Έτσι έχουμε πλέον, εκτός από τον συγκεντρωτισμό του χρήματος, και μια **απόπειρα συγκεντρωτισμού και της ζήτησης.**

Πάνω σε αυτήν ακριβώς την γραμμή μπορούμε να περιμένουμε ότι θα έχουμε και πολιτικές παράλληλες προσεγγίσεις δηλαδή προσεγγίσεις στο πολιτικό πεδίο. Ήδη οι πολιτικές παροχές και τα κεκτημένα αίρονται σταδιακά και φτάνουν σε σχεδιασμούς που θυμίζουν Μεσοπόλεμο όπως οι απελάσεις των Ρωμά ή τα τείχη του αίσχους -όπου γης- ή οι πολιτικές που αφορούν τα προσωπικά δεδομένα. Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε πως γινόμαστε μάρτυρες αναβίωσης πολιτικών ολοκληρωτισμού και ρατσισμού. Έχει αναπτυχθεί ήδη ένας θεμελιώδης ενελικτικός αναστοχασμός για θέματα πολιτικών ασφάλειας και ελευθερίας, παρά την ύπαρξη νομικών προσεγγίσεων του άμεσου παρελθόντος που κινούνται στην αντίθετη κατεύθυνση. Ένα-ένα τα προοδευτικά ταμπού που αποκτήθηκαν ως σύνεση και εκτίμηση των αιτιών και των

ιδεολογιών που οδήγησε στον Β' παγκόσμιο πόλεμο, πέφτουν.

Ο χρόνος που κυλάει είναι ιστορικά κρίσιμος και αυτό πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε όλοι μας. Πρέπει έγκαιρα, άμεσα να αναπτύξουμε έναν δικτυακό ιστό αντίστασης στον νέο αναδυόμενο ολοκληρωτισμό. Δεν μιλάμε απλώς για κίνδυνο εμφάνισης ολοκληρωτισμού, αλλά για έναν ήδη αναδυόμενο ολοκληρωτισμό. Μπορούμε να 'μαστε βέβαιοι ότι ήδη προωθούνται πυραμιδικές λύσεις που στοχεύουν στην ικανοποίηση του ασυμβίβαστου της δημοκρατίας και των απαιτήσεων του οικονομικού ολοκληρωτισμού. [4]

Το εγχείρημα μιας νέας «δημιουργίας συναίνεσης»

Με τα δεδομένα που παρουσιάζονται υπάρχει μια σχιζοειδής λύση απέναντι στον καταναλωτικό μας εαυτό. Θα επιδιώξουν να τον ικανοποιήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο στο άυλο μέρος του μια πολιτική «οπίου» στερώντας του το πραγματικό πεδίο.

1.θα επιδιωχθεί ένας πολιτισμικός ολοκληρωτισμός μέσα από άυλες λύσεις όπως τη ρατσιστική ή όποια άλλη εκτόνωση και τον κοινωνικό φονταμενταλισμό. Προφανώς θα αξιοποιηθεί στο έπακρο η αρχαία τάση της ανθρώπινης φύσης να ρίχνει το φταίξιμο των δεινών στον «άλλο», και στην τάση για εθνική, πολιτισμική, θρησκευτική, οικονομική χωριστικότητα. [5] Αυτά θα αποτελέσουν τα «εργαλεία» αποπροσανατολισμού για την στέρηση της πολιτικής και οικονομικής ελευθερίας από πλευράς της οικονομικής και της πολιτικής εξουσίας.

2.θα επιχειρηθούν πλέον οι ολοκληρώσεις της κοινωνίας του θεάματος και της αλλοτρίωσης. ***Η ικανότητα για διαλεκτική σκέψη του καταναλωτή θα αναδειχθεί ως ιδιαίτερα κρίσιμη παράμετρος και θα κληθεί να δρομολογήσει κρίσιμες επιλογές.*** Θα σταθούμε μπροστά σε κρίσιμες αποφάσεις που αφορούν το πώς βλέπουμε -στο βάθος μας- τον εαυτό μας και τις κοινωνικές εξελίξεις.

Προφανώς υπάρχει μια αναπτυσσόμενη παράταξη μάχης. Το ζήτημα είναι πόσο έγκυρη και πόσο συντονισμένη θα είναι η

πλευρά που είναι πιο μαζική. Υπάρχει πλέον ένα αυξανόμενης επιρροής μοντέλο αποδόμησης της συνοδοιπορίας, της πολιτικής δημοκρατικής προοδευτικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης ή για την ακρίβεια οικονομικής εξουσίας.

Δεν ενδιαφέρει πλέον τόσο το ζήτημα της ανάπτυξης αλλά το ζήτημα της οικονομικής ηγεμονίας, του οικονομικού συγκεντρωτισμού της οικονομικής ολιγαρχίας και κυριαρχίας. Πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε. Δεν ενδιαφέρονται στην πραγματικότητα για οικονομική ανάπτυξη αλλά για οικονομικό έλεγχο.

3. Παράλληλα αναπτύσσεται η αδιαφάνεια [6] και η απόκρυψη θεμελιωδών πληροφοριών που αφορούν το ταμείο της τοξικότητας της φούσκας, τις αποθεματικές καταστάσεις στους παραδείσους τραπεζικού ή αφορολογήτου απορρήτου κλπ. Αυτή η γνώση θα ήταν αποκαλυπτική της βαθιάς και μακροχρόνιας παγκόσμιας οικονομικής διανεμητικής και των παραγόντων που σχετίζονται με την μεγάλη τοξική φούσκα που «έσκασε» το 2008. Αυτή η γνώση θα μπορούσε να ερμηνεύσει και τις δηλώσεις κεντρικού τραπεζίτη της Αγγλίας ότι θα χρειαστούν δεκαετίες για να συνέλθουν οι τράπεζες. Προφανώς υπάρχει μια «παραχώρηση» του αποκλειστικού δικαιώματος γνώσης της λογιστικής κατάστασης προς τις τράπεζες και τις μεγάλες επιχειρήσεις η οποία «παραχώρηση» επιτρέπει την απόκρυψη του ταμείου της φούσκας και των υποχρεώσεων των παρελθόντων χρήσεων.

4. Η ολιγαρχία ενδιαφέρεται επειγόντως για μια μακροχρόνια αναδιάρθρωση του παραγωγικού κόστους που θα επιτρέψει να καλύψει το άδειο ταμείο της τοξικής φούσκας. Η αδιαφάνεια είναι από τα θεμελιώδη στρεβλωτικά χαρακτηριστικά επίσης της αγοράς και εδώ ακριβώς υπάρχει μια θεμελιώδης προσβολή δικαιώματος σε σχέση με τις κοινωνίες.

5. Ήδη επεκτείνονται οι οικονομικοί τόποι συμβίωσης των μη δημοκρατικών μοντέλων οικονομικής κεφαλαιακής εξουσίας και οικονομικών αγορών ισχύος και πλέον επεκτείνονται και προς τις

αναπτυγμένες θεσμικά κοινωνίες. Τα μοντέλα αποδόμησης της συνοδοιπορίας της δημοκρατικής προοδευτικότητας γενικεύονται και αναπτύσσονται πολωτικά σε μια μετωπική παραλληλία.

Ωστόσο πρέπει να δούμε ποιος θα αξιοποιήσει καλύτερα την κατάρα της Βαβέλ. Η ασυνεννοησία θα δουλέψει περισσότερο μεταξύ των λαών ή στο παίγνιο της εσωτερικής σύγκρουσης της ολιγαρχίας του πλούτου παγκόσμια;

Το σύνδρομο της Βαβέλ και η κατάρα της θα πρέπει να κρατηθούν όσο το δυνατόν πιο μακριά από τους λαούς και την διανοήση και να λειτουργήσουν στο πλαίσιο της διάσπασης της ολιγαρχίας και αυτών που προωθούν στρατηγικά τον ολοκληρωτισμό.

Επειδή μια τέτοια παρεξηγησιμότητα δεν μπορεί να λειτουργήσει ιδεολογικά θα πρέπει:

- 1.** να λειτουργήσει ως παιγνιακή στρατηγική
- 2.** οι κοινωνίες πρέπει να ανακτήσουν την ακεραιότητα τους ως πολιτικά και πολιτισμικά υποκείμενα σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο.

Αναφορές:

[1] Μουτσοπούλου Ιωάννα, ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, 2010

[2] Ferguson Niall, Το πλέγμα του πλούτου, εκδόσεις Ιωλκός, 2008,

«Ένας αμέτρητος αριθμός ανθρώπων, όλοι ίσοι και όμοιοι, που προσπαθούν αδιάκοπα να εξασφαλίσουν τις ευτελείς κι ασήμαντες χαρές με τις οποίες μπουκώνουν την αδηφάγο ζωή τους. Καθένας ζει μόνος του, καθόλου δε νοιάζεται για τη μοίρα όλων των υπόλοιπων τα παιδιά του και οι στενοί του φίλοι αποτελούν γι' αυτόν ολόκληρο το ανθρώπινο γένος... Πάνω από αυτή τη ράτσα ανθρώπων στέκει μια τεράστια και προστατευτική δύναμη, η οποία δεσμεύεται να εξασφαλίσει την ικανοποίηση τους και να διαφυλάξει την τύχη τους. Η δύναμη αυτή είναι απόλυτη, ακριβολόγος, αρμονική, προνοητική και ήπια... Προνοεί για την

ασφάλεια τους, προβλέπει τις ανάγκες τους και προσφέρει όσα τους είναι απαραίτητα, διευκολύνει την πραγμάτωση των τέρψεών τους, αντιμετωπίζει τις κυριότερες ανησυχίες τους, κατευθύνει την εργασία τους, ρυθμίζει βάσει κανόνων την προέλευση της περιουσίας, και υποδιαίρει την κληρονομιά τους τι απομένει εκτός από το να απαλλάσσει όλους αυτούς τους ανθρώπους από τον κόπο της σκέψης και τη σκοτούρα της ζωής; Καθημερινά καθιστά την ελευθερία πράξεων του ανθρώπου λιγότερο χρήσιμη, λιγότερο συχνή ... αρχή της ισότητας προετοίμασε τους ανθρώπους γι' αυτά... Πάντα πίστευα ότι η υποτέλεια μιας αρμονικής, ήρεμης και ήπιας μορφής όπως αυτή που μόλις περιέγραψα μπορούσε εδραιωθεί κάτω από τις φτερούγες της κυριαρχίας του λαού» 1320 Tocqueville, «Old Regime», σ. 219 κ.εξ.

[3] Bech Ulrich, Ελευθερία η Καπιταλισμός, εκδόσεις Καστανιώτη, 2001, σελ 262

[4] Ζήση Ιωάννη,

ΠΩΣ ΣΤΗΘΗΚΕ Η "ΠΥΡΑΜΙΔΑ" ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ , 2010, solon.org.gr

Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΗΣ ΣΤΡΕΒΛΗΣ ΥΠΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Η' ΤΗΣ ΑΝΥΠΑΡΞΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, 2010, solon.org.gr

[5] Jung Carl, Ο ανεξερεύνητος εαυτός, εκδόσεις Ιάμβλιχος, 1988

«Πέρα από τις πολιτικές δυσκολίες, η Δύση υπέφερε από ένα ακόμη πολιτικό μειονέκτημα που έγινε δυσάρεστα αισθητό στις μέρες του Γερμανικού Ναζισμού: την ύπαρξη ενός δικτάτορα στην σκιώδη πλευρά της ύπαρξής μας. Θεωρούμε πάντα πως βρίσκεται στην αντίθετη πολιτική πλευρά, ενώ εμείς «πιστεύουμε» πως είμαστε στην καλή πλευρά και έχουμε τα σωστά ιδανικά»σελ75

«επειδή αποτελεί παγκόσμιο πιστεύω ότι ο άνθρωπος είναι μόνο όσα γνωρίζει η συνείδησή του, θεωρεί τον εαυτό του άκακο, προσθέτοντας έτσι στην κακοήθεια και την ηλιθιότητα. Δεν αρνείται τα όσα έχουν συμβεί και εξακολουθούν να συμβαίνουν, αλλά είναι πάντα οι «άλλοι» που τα κάνουν» σελ85

[6] Παρασκευουλάκος Ιωάννης, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ: ΝΑΙ, ΑΛΛΑ ΠΩΣ;, 2010.

Γιάννης Ζήσης, Συγγραφέας

Μέλος της γραμματείας της ΜΚΟ Σόλων

ioanzisis@solon.org.gr

30 Οκτωβρίου 2010

(Φωτό: [wikimedia](#))